

Stand van zaken duurzaamheidsagenda, maart 2021

Agenda 'Duurzaam Wonen'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
1	Zonnepanelenproject de Groene Zone	Een project waarin 12 samenwerkende gemeenten zonnepanelen voorfinancieren voor inwoners. Deelnemende inwoners worden volledig ontzorgd door de serviceprovider in aanleg en onderhoud.	Duurzame bestaande woningvoorraad, energiebesparing	12 samenwerkende gemeenten, Tautus/Gutami (serviceprovider)	Er zijn nog slechts 22 deelnemersplekken beschikbaar. In totaal hebben 178 huishoudens meegedaan.	Lopend project
2	Duurzaamheid in prestatieafspraken woningcorporaties	Afspraken over energiebesparing, warmtetransitie en zonnepanelenproject.	Duurzame bestaande woningvoorraad	WoCom	De duurzaamheidsaspecten in de prestatieafspraken zijn op dit moment nog weinig specifiek. WoCom is wel actief bezig met het verduurzamen van hun vastgoedportefeuille.	Lagere prioriteit
3	Lening duurzame warmte nieuwbouw	Financiële tegemoetkoming in de kosten voor duurzame warmte-oplossingen bij nieuwbouw.	Duurzame nieuwbouw	Bouwers	De periode waarin deze lening kon worden afgesloten is voorbij. Er zijn 3 leningen afgesloten met een totale waarde van €42.961,-.	Afgerond
4	Samenwerking met SPDL en DWL	Een samenwerking waarin we elkaar helpen om duurzaamheid onder de aandacht te brengen bij inwoners. Daarnaast wordt inwoners praktische hulp aangeboden omtrent duurzame maatregelen in en om het huis.	Duurzame bestaande woningvoorraad, Gedragsverandering	Stichting Platform Duurzaam Laarbeek (SPDL) en Duurzaam Wonen Laarbeek (DWL)	De samenwerking blijven we continueren. Onder andere met de uitwerking van de Regeling Reductie Energieverbruik en het project 'Thuis Energie Besparen Doe Je Zo.	Doorlopend
5	Buurkracht	Organisatie die burens samenbrengt en ondersteunt in het opzetten van duurzame initiatieven, zoals gezamenlijk inkopen van zonnepanelen of isolatie.	Duurzame bestaande woningvoorraad, Gedragsverandering	Buurkracht, wijkraden, SPDL	Er is op dit moment geen actieve werving meer, maar de contacten worden wel onderhouden om eventueel in de toekomst gebruik van te kunnen maken.	Lagere prioriteit
6	Operatie Steenbreek	In samenwerking met stichting Steenbreek en bewoners stimuleert de gemeente kleine lokale maatregelen om tuinen te vergroenen. Kortom: steen eruit, plan erin.	Natuurinclusieve gebouwde omgeving	Stichting Steenbreek, Groenondernemers, Inwoners	Er zouden in 2020 eigenlijk een aantal workshops 'Een levende tuin maak je zelf' georganiseerd worden. Die is vanwege Covid-19 doorgeschoven en vindt op 6 april 2021 in digitale vorm plaats.	Doorlopend

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2020 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
7	Energieloket	Opzetten en promoten van een regionaal energieloket, waar inwoners terecht kunnen met vragen over energiebesparing en het energiezuinig maken van hun huis. De eerste opzet bestaat al, in 2020 wordt dit concept verbeterd en verder uitgewerkt.	Duurzame bestaande woningvoorraad, Gedragsverandering	21 gemeenten in de Metropool Regio Eindhoven.	In april 2021 start het nieuwe Energieloket Slim Wonen, waar Laarbeek zich bij heeft aangesloten gezamenlijk met de andere Peeltgemeenten.	Doorlopend
8	Verbeteren informatievoorziening subsidies en leningen	Verbeteren van informatie over duurzame maatregelen, subsidies en leningen van de overheid (nationaal, regionaal en lokaal) op de website van de gemeente. Overzichtelijke lijst met partners en doorklik-links.	Duurzame bestaande woningvoorraad, Gedragsverandering	Subsidie-verstrekken	Op de website hebben enkele verbeteringen plaatsgevonden, maar het is nog niet optimaal. Zodra de formatie bij team duurzaamheid op peil is, kunnen we dit verder optimaliseren.	Nieuw

9	Aanscherpen duurzaamheid in gunningscriteria	Onderzoeken in hoeverre we duurzaamheid als criterium kunnen opnemen in gebiedsontwikkeling en in hoeverre we duurzaamheid kunnen formaliseren in de werkwijze van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling.	Duurzame nieuwbouw	Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling	Deze activiteit is door capaciteitsgebrek en daarmee samenhangende prioritering nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
10	Informeren over natuurinclusieve bebouwde omgeving	Flyer opstellen om vervolgens breed uit te zetten in de gemeente. Zo worden inwoners gestimuleerd om tuinen te vergroenen en/of maatregelen te nemen om de biodiversiteit op en rondom het huis te bevorderen.	Natuurinclusieve gebouwde omgeving	IVN	Deze activiteit is door capaciteitsgebrek en daarmee samenhangende prioritering nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
11	Subsidie afkoppelen regenwater	Verminder afvoer van regenwater naar riolering.	Natuurinclusieve gebouwde omgeving	Samenwerkende Peelgemeenten	De subsidieregeling is in 2020 in werking getreden. Er is in totaal € 657,50 aan subsidies verstrekt. In 2021 wordt bekeken hoe we dit op kunnen krikken.	Doorlopend
12	Organiseren duurzaamheidscafé	We organiseren 2x per jaar informatiebijeenkomsten over bepaalde onderwerpen waarin de gemeente inwoners informeert en met ze in gesprek gaat. Het thema voor 'duurzaam wonen' in 2020: Aardgasvrije wijken/warmtetransitie.	Gedragsverandering	O.a. SPDL, DWL, IVN, gastsprekers en experts. Per thema anders.	In verband met Covid-19 zijn er in 2020 geen duurzaamheidscafés georganiseerd. In 2021 willen we dit wel organiseren, zo nodig digitaal.	Nieuw
*	Regeling Reductie Energieverbruik	De gemeente heeft een aanzienlijk subsidiebedrag ontvangen van het Rijk om onze inwoners te stimuleren en te faciliteren om kleine energiebesparende maatregelen (o.a. LED-lampen, tochtstrips, radiatorfolie, radiatorventilatoren) te nemen. Woningeigenaren en huurders hebben elk een aparte regeling.	Energiebesparing, Gedragsverandering	DWL, SPDL, WoCom, lokale doe-het-zelfzaken.	De voorbereidingen zijn getroffen voor de uitvoering van het project voor woningeigenaren. Door de harde lockdown is de uitvoering uitgesteld omdat de winkeliers een essentieel onderdeel zijn in het project. In 2021 wordt de regeling voor huurders verder uitgewerkt en uitgevoerd.	Nieuw

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2020):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
13	Deelname 'duurzame huizen route'	Een aantal activiteiten per jaar waarin inwoners leren van hun burens. Goede voorbeelden krijgen een podium. Het platform voor de Nationale Duurzame Huizen Route heeft de organisatie in handen.	Duurzame bestaande woningvoorraad,	Nationale Duurzame Huizen Route, SPDL, DWL	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
14	Opstellen informatiefolder voor bouwers en kopers	Folder die informatie over duurzaamheidsmaatregelen op een positieve manier toegankelijk en overzichtelijk maakt.	Duurzame bestaande woningvoorraad, Duurzame nieuwbouw	Energieloket, DWL, SPDL	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
15	Opstellen plan van aanpak 'duurzaamheid en minima'	Onderzoeken hoe we duurzaamheid kunnen vervlechten in het minimabeleid en de uitvoering daarvan. Gedacht kan worden aan energiezuinige apparaten en gedragsverandering.	Gedragsverandering	Woningcorporaties, maatschappelijke organisaties	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit

*	Project Thuis Energie Besparen Doe Je Zo	Met 3 tot 5 huishoudens gaan we een proces in van het maken van een uitgebreid verduurzamingsplan, rekening houdend met o.a. de gezinssituatie en hoe deze zich de komende jaren ontwikkelt, persoonlijke investeringskracht en natuurlijke momenten om de woning aan te pakken. De verduurzamingsreis van deze huishoudens leggen we vast en delen we met de omgeving, om zo ook andere inwoners bewust te maken en te enthousiasmeren.	Duurzame bestaande woningvoorraad	Provincie, Enpuls, DWL, SPDL	Dit project wordt in 2021 opgepakt in samenwerking en met cofinanciering van de Provincie en Enpuls. Het vormt een onderdeel van het projectplan Transitie Visie Warmte.	Nieuw
---	--	--	-----------------------------------	------------------------------	--	-------

Agenda 'Duurzame Leefomgeving'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving /onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
16	Uitvoeren klimaatstresstest	Om de kritische punten van ons watersysteem in beeld te krijgen wordt een klimaatstresstest uitgevoerd.	Duurzaam watersysteem	Peelgemeenten, Arcadis, Waterschap	De klimaatstresstest is in 2020 afgerond. Het rapport is opgeleverd.	Afgerond
17	Plek maken voor waterberging in de openbare ruimte	We hanteren het uitgangspunt dat we hemelwater zoveel mogelijk in de openbare ruimte kunnen bergen. Dat betekent dat het openbaar groen in de toekomst ook meer een functie krijgt om (tijdelijk) hemelwater te kunnen bergen.	Duurzaam watersysteem	Inwoners, werkvoorbereiders, aannemers	Doorlopende activiteit. Wordt meegenomen in reguliere werkzaamheden. Na invulling nieuwe functie van beleidsadviseur klimaatadaptatie en biodiversiteit wordt dit meer projectmatig opgepakt.	Doorlopend
18	Aanleg ecologische verbindingzones	Met ecologische verbindingzones verbinden we (nieuwe en bestaande) natuurgebieden met elkaar. De komende jaren zetten we in op de voorbereiding en realisatie van EVZ's bij de Goorloop (afroning), de Heieindse Loop, Mariahouts Bos – Het Geregt en de Snelle Loop. Waar zich kansen voordoen is nooit exact te voorspellen, we moeten dus voldoende flexibiliteit hebben om te kunnen anticiperen op ontwikkelingen.	Verhoging biodiversiteit	Diverse grondeigenaren, waterschap, provincie, lokale organisaties zoals IVN, ZLTO, Laarbeeks Landschap.	Doorlopende activiteit. In 2020 is de uitvoering gestart van de EVZ en beekherstel bij de Snelle Loop op de grens met Gemert. Er lopen voorbereidingen voor een EVZ tussen het Mariahouts bos en Het Geregt. De voorbereidingen voor een EVZ langs de Heieindse Loop hebben vanwege Covid-19 vertraging opgelopen, maar worden weer opgepakt zodat het weer mogelijk is om fysieke bijeenkomsten te organiseren. In het kader van het zonnepark Liesvelden is een grondruil/-verkoop tot stand gekomen die ruimte biedt voor realisatie van een EVZ en beekherstel langs de Aa en de Snelle Loop in de noordoosthoek van de gemeente.	Doorlopend
19	Ecologisch bermbeheer	Vele kilometers bermen en sloten worden in Laarbeek ecologisch beheerd. We voeren maaisel af waardoor bermen verschaald worden en er meer ruimte komt voor bloemen. Waar voldoende ruimte is, kan struweel tot ontwikkeling komen of zelfs aangeplant worden. Deze aanpak is succesvol en blijven we continueren, waarbij we aandacht blijven houden voor de bergings- en afvoercapaciteit van sloten.	Verhoging biodiversiteit	Aannemers en lokale organisaties zoals IVN, ZLTO en Laarbeeks Landschap.	Conform de onderliggende beheerplannen zijn de hiervoor aangewezen bermen ecologisch beheerd. Behoud en aanplant van struweel in bermen is in de praktijk weerbarstig. Dit struweel blijft door verdroging, miscommunicatie bij beheer of bewuste vernieling helaas niet altijd staan en moet regelmatig ingeboet worden.	Doorlopend

20	Stimuleren van de aanleg van bloemrijke akkerranden	Bloemrijke akkerranden zijn positief voor de biodiversiteit en zorgen voor meer insecten en vogels. Bovendien geven ze een fraai beeld. We blijven de aanleg van deze randen jaarlijks stimuleren door middel van subsidie.	Verhoging biodiversiteit	Agrarische ondernemers, Laarbeeks Landschap	Ook het afgelopen jaar zijn er weer bloemrijke akkerranden aangelegd door agrariërs. In totaal gaat het om ongeveer 1,5 hectare via Laarbeeks Landschap op particuliere grond en ongeveer 2,8 hectare op gemeentelijke (pacht)grond.	Doorlopend
21	Verminderen aantal m2 verharding	In de dorpskernen is een groot deel van de openbare ruimte verhard. Dat is lang niet altijd omdat het noodzakelijk is. Bij wegreconstructies hanteren we het uitgangspunt dat alleen verharding wordt aangelegd waar die noodzakelijk is. Reststroken of overhoeken worden niet dicht bestraat, maar blijven groen. We werken actief mee aan bewonersinitiatieven om verharding in de openbare ruimte te verminderen.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Inwoners, werkvoorbereiders, aannemers	Doorlopende activiteit. Wordt meegenomen in reguliere werkzaamheden. Na invulling nieuwe functie van beleidsadviseur klimaatadaptatie en biodiversiteit wordt dit meer projectmatig opgepakt.	Doorlopend
22	Vergroten infiltratiemogelijkheden van verharde oppervlakten	Meer gebruik maken van waterdoorlatende bestratingsmaterialen (bijvoorbeeld grasstenen) of bestratingspatronen.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Inwoners, werkvoorbereiders, aannemers	Doorlopende activiteit. Wordt meegenomen in reguliere werkzaamheden. Na invulling nieuwe functie van beleidsadviseur klimaatadaptatie en biodiversiteit wordt dit meer projectmatig opgepakt.	Doorlopend
23	Deelname aan Operatie Steenbreek	Laarbeek wordt vaak genoemd als voorbeeldgemeente op het gebied van groen, participatie en duurzaamheid. We delen onze successen graag en leren ook graag van andere Steenbreek-gemeenten. Daarom nemen we actief deel aan Steenbreekactiviteiten.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Steenbreek gemeenten	Doorlopende activiteit. De samenwerkingsovereenkomst met stichting Steenbreek is verlengd tot 2023.	Doorlopend
24	Boomfeestdag	We nemen jaarlijks actief deel aan de boomfeestdag en werken daarmee aan bewustwording bij kinderen. De opzet van de boomfeestdag is gericht op educatie met als afsluiting het aanplanten van een boom op een bijzondere locatie.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Scholen en IVN Laarbeek	Vanwege Covid-19 zijn de activiteiten m.b.t. boomfeestdag in 2020 helaas grotendeels geannuleerd. Net voor de lockdown heeft IVN Laarbeek nog wel een aantal lessen kunnen verzorgen.	Doorlopend
25	Zaaiacties	We organiseren jaarlijks collectieve zaaiacties waarbij de gemeente bloemzaad beschikbaar stelt en inwoners stukjes kunnen inzaaien.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Laarbeeks Landschap	Via de bloemzaadactie van Laarbeeks Landschap is ruim 400 kg aan graan- en bloemenmengsels uitgedeeld. 86 inwoners van Laarbeek hebben meegedaan, variërend van enkele m2 tot 6.000 m2 ingezaaid oppervlak.	Doorlopend

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2020 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
----	------------	-----------------------------	------------------	----------	---------------------------	-----------------

26	Voeren van klimaatdialogen	Naar aanleiding van de klimaatstress-test vinden klimaatdialogen plaats met 'de omgeving'. Daarna worden waar nodig maatregelen bedacht en uitgevoerd. Dit leggen we vast in een strategie en uitvoeringsagenda met als doel dat Laarbeek in 2050 klimaatbestendig en –robuust is ingericht.	Duurzaam watersysteem	Peelgemeenten, Arcadis, Waterschap, inwoners, bedrijven en lokale organisaties	Door Covid-19 en de beperkingen om bijeenkomsten te organiseren is alleen een digitale interne klimaatdialoog gehouden. De overige geplande klimaatdialogen zijn tot nader order uitgesteld.	Lopend project
27	Vervanging en aanplant van bomen	Om een duurzaam en gevarieerd bomenbestand in Laarbeek te behouden gaan we structureel investeren in vervanging van bomen en waar mogelijk aanplant van nieuwe bomen. We maken een vervangingsplan en starten in het najaar met de uitvoering.	Verhoging biodiversiteit	IVN, Laarbeeks Landschap, inwoners, buurtverenigingen, dorpsraden.	Het bomenvervangingsplan is in juni door de raad vastgesteld. De eerste bomenplannen zijn voorbereid en worden in het najaar 2021 uitgevoerd. Conform planning wordt de voorbereiding van meer bomenplannen opgestart.	Doorlopend
28	Stimuleren van de aanleg en het onderhoud van landschapselementen en erfbeplantingen	We sluiten in het voorjaar een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de provincie voor Stika (stimuleringskader groen blauwe diensten) of maken een eigen regeling voor ondersteuning van particuliere initiatieven ter verbetering van natuur en landschap. Daarnaast blijven we initiatieven voor de aanleg van erfbeplantingen stimuleren en wijzen we op subsidiemogelijkheden daarvoor.	Verhoging biodiversiteit	Provincie, inwoners en (agrarische) bedrijven	Er is in 2020 een samenwerkingsovereenkomst met provincie en Brabants Landschap gesloten voor de nieuwe stimuleringsregeling landschap.	Doorlopend
29	Verbetering leefomstandigheden voor bijen en insecten in openbaar groen	We zetten in op verhoging van kennis m.b.t. bijvriendelijk beheer en passen vervolgens ons beheer aan om de leefomstandigheden van bijen en insecten te verbeteren. We maken gebruik van de campagne 'Nederland Zoemt'.	Meer groen en minder verharding in dorpen	IVN, werkvoorbereiders, aannemers, Nederlandse Bijenhoudersvereniging	Deze activiteit is door capaciteitsgebrek en daarmee samenhangende prioritering nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
30	Ontwikkelen groen-norm	In de afwegingen bij het verdelen van de schaarse ruimte in de dorpen vormen ruimte voor groen (en water) nog te vaak sluitposten. Veel andere functies zijn 'genormeerd', denk aan parkeernormen, normen voor breedte van wegen/voetpaden, bestemmingsplanregels, enz. Het zou in de discussie helpen, wanneer we in Laarbeek ook een groennorm zouden kunnen hanteren. We gaan onderzoek doen of dit mogelijk is en hoe dat dan vormgegeven zou kunnen worden.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Ontwikkelaars, inwoners, IVN	Deze activiteit is door capaciteitsgebrek en daarmee samenhangende prioritering nog niet opgepakt. Wel is een groennorm ter sprake gekomen tijdens de interne klimaatdialoog.	Nieuw
31	Groenstrijd 3.0	Na de succesvolle Groenstrijd 2.0 werken we een nieuwe actie uit waarin de realisatie van duurzaamheidsdoelen en combinatie met inwonersparticipatie centraal staat.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Inwoners, groenondernemers, belangenorganisaties als IVN, dorpsraden.	Vanwege Covid-19 hebben we deze activiteit niet op kunnen pakken. Het idee was om dit te koppelen aan de workshops 'Een levende tuin maak je zelf'. Die is echter ook uitgesteld tot 2021.	Lopend project

32	Organiseren duurzaamheidscafés	We organiseren 2x per jaar Informatiebijeenkomsten over bepaalde onderwerpen waarin de gemeente inwoners informeert en met ze in gesprek gaat. Thema's kunnen heel divers zijn en ook betrekking hebben op duurzame leefomgeving.	Samenwerken voor een duurzame leefomgeving	Per thema anders.	In verband met Covid-19 zijn er in 2020 geen duurzaamheidscafés georganiseerd.	Nieuw
----	--------------------------------	---	--	-------------------	--	-------

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2020):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
33	Ruimte voor waterberging aan de dorpsranden	Om overtollig hemelwater te kunnen bergen is ruimte aan de randen van de dorpen nodig. Dat betekent benodigde gronden verwerven of afspraken maken met eigenaren. Veelal kunnen combinaties gemaakt worden met natuurdoelen.	Duurzaam watersysteem	Waterschap, grondeigenaren	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
34	Ruimte voor waterberging in het buitengebied	In samenwerking met het waterschap onderzoeken we de kansen en mogelijkheden voor waterberging in het buitengebied. Concreet wordt dit de komende tijd onderzocht in de omgeving van de Heieindse Loop.	Duurzaam watersysteem	Waterschap, grondeigenaren	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
35	Vergroten van kennis over bodemvruchtbaarheid / vastlegging CO ₂ in de bodem	Bodemvruchtbaarheid is een samenspel van vele factoren. Grofweg gaat het om een balans tussen biologie, chemie en structuur van de bodem. Elk van deze factoren heeft unieke kenmerken. Ze versterken elkaar maar tegelijkertijd bepaalt de zwakste schakel de kracht van het geheel. Het gehalte aan organische stof dat in de bodem aanwezig is, bepaalt in belangrijke mate de bodemvruchtbaarheid. We willen stimuleren dat de kennis over bodemvruchtbaarheid meer gedeeld wordt en dat het bewustzijn groeit. Dit zou moeten aanzetten tot individueel handelen van grondeigenaren.	Verduurzamen grondgebruik buitengebied	ZLTO, agrarische ondernemers	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
36	Voorwaarden stellen aan gebruik gemeentelijke pachtgronden	Onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden om voorwaarden te stellen aan het gebruik van gemeentelijke pachtgronden. Bijvoorbeeld door verbod op toepassing chemische middelen, verplichting bloemrijke randen, voorschrijven activiteiten die bodemvruchtbaarheid verhogen, maatregelen om water vast te houden. Bij het stellen van voorwaarden, hoort ook het bieden van zekerheid.	Verduurzamen grondgebruik buitengebied	ZLTO	Er heeft conform planning nog geen onderzoek plaatsgevonden. Wel zijn enkele basisvoorwaarden gesteld in nieuwe pachtovereenkomsten (beperking gebruik chemische middelen, bloemrijke randen, e.d.).	Lagere prioriteit

37	Ondersteunen duurzame wijzen van landbouw (bijvoorbeeld aanleg voedselbos (agroforestry))	Wanneer initiatiefnemers zich bij de gemeente melden, dan geven we actief ondersteuning in de omschakeling naar duurzame vormen van landbouw. Dat kan via bijdragen in uren, financiën of faciliteren met grond of planvorming. Het betreft altijd maatwerk.	Verduurzamen grondgebruik buitengebied	Agrarische ondernemers	Er wordt één voedselbos in Laarbeek ontwikkeld waarbij de gemeente een faciliterende rol heeft genomen. De aanleg van dit voedselbos is inmiddels begonnen. Helaas kon hier door Covid-19 geen publicitaire aftrap voor gegeven worden.	Doorlopend
38	Aanleg nieuw bos	Om de biodiversiteit te vergroten en meer CO2 vast te leggen willen we minimaal 5 hectare nieuw bos aangelegd hebben in 2025. Dit kan zowel in de vorm van grotere oppervlakten bos als in de vorm van kleinere "tiny forests".	Verhoging biodiversiteit	Grondeigenaren	Er is in 2020 nog geen nieuw bos aangelegd. Wel zijn er voorbereidingen getroffen voor aanplant van een bosje bij de Laarweg. Ook zijn twee initiatieven voor tiny forests in Aarle-Rixtel en Lieshout ondersteund. Het geboortebos (inmiddels Laarbeekersbos gedoopt) gaat er komen. Er is inmiddels een stichting opgericht die dit bos gaat exploiteren. Het wordt aangelegd naast het IVN-terrein in Aarle-Rixtel.	Nieuw
39	Aanleg keverbanken	Keverbanken zijn verhoogde stroken grond midden in een akker die ingezaaid worden met gras/kruiden. Ze bieden onderdak aan een grote hoeveelheid insecten en bevorderen de vogelstand. We gaan op zoek naar locaties/grondeigenaren die medewerking willen geven aan de aanleg van keverbanken.	Verhoging biodiversiteit	Agrarische ondernemers, grondeigenaren	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
40	Actie vergroten boomspiegels	Boomspiegels in verharding zijn vaak erg klein. Het vergroten van de boomspiegels vermindert het aantal m2 verharding, zorgt voor meer groen en is goed voor waterberging en biodiversiteit. Vanaf 2021 gaan we jaarlijks minimaal 25 boomspiegels vergroten.	Meer groen en minder verharding in dorpen	werkvoorbereiders, Bomenwerkgroep IVN	Conform planning nog niet opgepakt.	Nieuw
41	Actie 'mijn groene plein'	Omvormen van 'versteende' pleintjes naar 'groene oases'. In Laarbeek liggen op diverse plekken pleintjes die grotendeels bestraat zijn. We bekijken de noodzaak daarvan en streven er naar om elk jaar één pleintje zo veel mogelijk te vergroenen en om te vormen tot een 'mini parkje'.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Inwoners, werkvoorbereiders	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
42	Groene schoolpleinen	Omvormen van verharde schoolpleinen naar groene schoolpleinen. Naast verhoging van de biodiversiteit geeft een groen schoolplein kinderen elke dag de kans op natuurbeleving en biedt het mogelijkheden voor natuureducatie. Een groen schoolplein brengt creativiteit, rust, ontdekking en beleving samen.	Meer groen en minder verharding in dorpen	Scholen, IVN, ouders	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit

Agenda 'Duurzaam Ondernemen'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
43	4xP (People, Planet, Profit in De Peel)	Programma waarbij deelnemende ondernemers inzicht krijgen in hun Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen-prestaties en worden geadviseerd en ondersteund in de implementatie van maatregelen om MVO-prestaties te verbeteren.	Samenwerking, Circulair ondernemen, Energiebesparing	Ondernemersclub Vier, Innovatiehuis De Peel	Het project is afgerond in maart 2020. Via het Innovatiehuis wordt bekeken of hier een vervolg aan kan worden gegeven.	Afgerond
44	Innovatiehuis De Peel	Samenwerking met andere Peelgemeenten, het waterschap en het bedrijfsleven omtrent innovatie. Voorbeelden hiervan zijn duurzame productieprocessen, de boerderij van de toekomst en duurzame inzetbaarheid van personeel.	Samenwerking, Circulair ondernemen, Energiebesparing	Gemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Someren. Waterschap Aa en Maas. VNO-NCW Brabant-Zeeland	De projecten lopen, enkelen hebben door Covid-19 wat vertraging opgelopen.	Doorlopend
45	Boer, Bier, Water	Samenwerking waarbij restwater van Swinckels hergebruikt wordt bij agrarische bedrijven voor irrigatie. Ook is er aandacht voor duurzaam en verantwoord agrarisch grondgebruik, zodat de bodem vitaal blijft en verdroging wordt tegengegaan. Daarnaast wordt innovatie gestimuleerd waarmee het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen kan worden verminderd.	Samenwerking, Circulair ondernemen	Swinckels Family Brewers, ZLTO, Waterschap Aa en Maas, Rabobank, Agrifirm en de Europese Unie	De gemeente participeert in financiële zin in dit project. Het project draagt bij aan een goede relatie tussen gemeente en buitengebiedondernemers. Inhoudelijk hebben we weinig betrokkenheid en zijn het vooral de andere partners die de kar trekken. We hebben dus vooral een faciliterende rol.	Doorlopend

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2020 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
46	InduSym	InduSym brengt bedrijven in contact die baat hebben bij elkaars reststromen. InduSym haalt informatie op over energie- en materiaalgebruik, waarna gekeken wordt hoe deze stromen circulair te maken zijn op een efficiënte en duurzame manier.	Samenwerking, Circulair ondernemen, Energiebesparing	InduSym, ondersteund door de gemeente, parkmanagement en Innovatiehuis De Peel	Het project loopt. Helaas zijn er door Covid-19 met minder bedrijven gesprekken gevoerd dan gewenst.	Doorlopend
47	Inventariseren restwarmte en reststromen (biomassa)	Om de warmtevraag en het warmteaanbod in de gemeente te kunnen duiden in een transitievisie warmte, moeten reststromen van biomassa en restwarmte duidelijk in beeld zijn.	Circulair ondernemen, Energiebesparing	Samenwerking RES MRE, Parkmanagement, InduSym, ODZOB	Vooraf mestoverschotten zijn beter inzichtelijk geworden, waardoor kansen in beeld zijn gebracht. Ook is duidelijk dat er geen significante restwarmte beschikbaar is in Laarbeek. Op langere termijn kijken we of restwarmte op kleinere schaal mogelijkheden biedt.	Doorlopend
48	Aanhaken in communicatie bij ondernemers-platformen	Input en informatie geven tijdens samenkomsten van ondernemersplatformen over duurzame maatregelen voor bedrijven, in samenwerking met partners. Input leveren voor interne nieuwsbrieven en mailings.	Samenwerking, Zichtbaarheid	Stichting Parkmanagement Laarbeek, Innovatiehuis De Peel, Vier, Centramanagement, Ondernemersfonds, e.a.	Deze activiteit is door capaciteitsgebrek en daarmee samenhangende prioritering nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit

49	Lobbyen voor (financieel) interessante regelingen voor ondernemers omtrent duurzame maatregelen.	In proces ondersteunen van (collectieve) duurzame initiatieven, zoals inkoop zonnepanelen. Invloed uitoefenen op wet- en regelgeving waar mogelijk.	Samenwerking	Stichting Parkmanagement Laarbeek, ondernemersfonds Laarbeek, Zonnig Helmond de Peel B.V.	Deze activiteit is door capaciteitsgebrek en daarmee samenhangende prioritering nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
----	--	---	--------------	---	--	-------------------

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2020):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
50	Duurzaamheidsmarkt	Diverse verenigingen en bedrijven laten zien wat er zoal aan duurzame initiatieven bestaat. Daarnaast worden er activiteiten georganiseerd.	Samenwerking, Zichtbaarheid	Diverse verenigingen en bedrijven. SPDL, Energiehuis Helmond	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
51	Duurzame bedrijven in beeld	Er zijn diverse goede voorbeelden van duurzame bedrijven/boeren. Het is goed om deze voorbeelden 'in the picture' te zetten en te laten zien wat er zoal op het vlak van duurzaamheid gebeurt. Overzicht van duurzame bedrijven (wellicht in kaart) op de gemeentelijke website. Wat doen ze? Waar kun je duurzame producten vinden? Wie kan helpen met het verduurzamen van je huis? Promotie van deze tool.	Zichtbaarheid	Duurzame initiatieven, (agrarische) bedrijven, organisaties. Mooi Laarbeek Krant	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
52	Organiseren duurzaamheidscafé	We organiseren 2x per jaar informatiebijeenkomsten over bepaalde duurzaamheidsonderwerpen waarin de gemeente inwoners informeert en met ze in gesprek gaat. Thema's kunnen heel divers zijn en ook betrekking hebben op duurzaam ondernemen.	Samenwerking	Gast sprekers en experts. O.a. Innovatiehuis De Peel, Ondernemersclub Vier, Stichting Parkmanagement Laarbeek	In verband met Covid-19 zijn er in 2020 geen duurzaamheidscafés georganiseerd.	Lagere prioriteit

Agenda 'Duurzaam Grondstoffengebruik'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
53	Vrijwilligers faciliteren	Vrijwilligers die zwerfvuil ruimen krijgen grijpstokken, zakken e.d.	Zwerfafval verminderen	Buurtconciërge, diverse (vrijwilligers)-organisaties	Dit wordt sinds het pensioen van de buurtconciërge gecoördineerd door de buitendienst. Er zijn voldoende materialen beschikbaar en de vrijwilligers ontvangen jaarlijks een bedankje.	Doorlopend
54	Scheidingsanalyse	Laten uitvoeren van recente scheidingsanalyse van restafval in Laarbeek en resultaten laten zien aan inwoners als onderdeel van de voorlichtingscampagne.	Afval verminderen en scheiden	Blink	Scheidingsanalyses zijn uitgevoerd en over afval scheiden is gecommuniceerd door de nieuwe lay-out van de afvalkalender. De voorlichtingscampagne moet nog verder vorm krijgen.	Doorlopend

55	Landelijke opschoondag	Meedoen aan landelijke opschoondag, waarin met groepen vrijwilligers zwerfvuil wordt opgeruimd langs de wegen.	Zwerfafval verminderen	Scouting, IVN, scholen	Vanwege Covid-19 heeft de opschoondag in 2020 een meer bescheiden vorm gekregen en is deze in 2021 afgelast. Als alternatief zetten we deze dag in 2021 onze vrijwilligers in het zonnetje door een cadeaubon en een bedankje in de media.	Doorlopend
----	------------------------	--	------------------------	------------------------	--	------------

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2020 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
56	Voorlichtings-campagne	Campagne met o.a. sociale media, krant, achterkant afvalkalender en een 'voorbeeld-container' waarop scheiding wordt weergegeven.	Afval verminderen en scheiden	Diverse media	Hier is een begin mee gemaakt, maar dit zou nog zichtbaarder kunnen worden.	Doorlopend
57	Gastles Commanderie College	Gastles over afvalscheiding, snoeproutes en zwerfvuil.	Afval verminderen en scheiden, Zwerfafval verminderen, Plasticvrij	Commanderie College	De gastles op het Commanderie College is vanwege Covid-19 niet doorgestaan in 2020. Op de basisscholen in Laarbeek hebben deze lessen wel doorgang gehad en deze zijn erg positief beoordeeld.	Lopend project
58	Activiteit JGR	Samen met Jeugdgemeenteraad activiteit opzetten rondom het verminderen van plastic / minder afval produceren.	Plasticvrij, Afval verminderen en scheiden	JGR, evt. Nederland Schoon	Vanwege de coronacrisis is deze activiteit niet doorgestaan. De activiteit is doorgeschoven naar 2021.	Lopend project
59	Supermarktactie	Bij supermarkten aandacht vragen voor verpakkingsplastic en alternatieven, zoals linnen broodzakjes, papieren zakken en eigen verpakkingen meenemen. Incl. campagne voor aankondigen ervan.	Plasticvrij	Supermarkten en andere winkels	Vanwege de coronacrisis is deze activiteit niet doorgestaan.	Lagere prioriteit
60	Attero	Bij aanbesteding nieuw GFT-contract (loopt af in 2020) rekening houden met duurzaamheid.	Afvalverwerking	Attero / Blink / AWM / BIZOB	Uitgevoerd conform planning. Er is gekozen voor een korter lopend contract waardoor de mogelijkheid open blijft om aan te sluiten bij de in ontwikkeling zijnde plannen voor een biomassa-plein in Deurne.	Afgerond
61	Textielinzameling	Bij aanbesteding textielinzameling rekening houden met duurzaamheid / hoogwaardige sortering en verwerking.	Afval verminderen en scheiden	Blink / BIZOB / Pandilla	Dit is niet gebeurd, vanwege de sterk dalende textielprijzen is gekeken naar een manier om de inzameling betaalbaar en toch van maatschappelijke meerwaarde te houden. Dit leidde tot een verlenging van de vergunning aan Pandilla tot december 2023.	Afgerond

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2020):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
62	Blink	Afspraken met Blink maken over verduurzamen bedrijfsvoering (waterstofauto's, nascheiding etc.).	Afval verminderen en scheiden, Afvalverwerking	Blink	De eerste waterstof vuilniswagens zijn door Blink aangeschaft en in gebruik genomen. Duurzaamheid krijgt langzaam een prominentere plek in de regionale overleggen.	Lopend project
63	Organiseren 'plastic challenge'	Schrijven over de plastic challenge als 'goed voornemen'. Het grote consumeren van kerst ligt weer achter ons: nu proberen om een tijdlang plastic te vermijden.	Plasticvrij	Diverse media	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
64	Organiseren 100-100-100 actie	Landelijke campagne: 100 huishoudens 100 dagen 100% afvalvrij.	Afval verminderen en scheiden	Project 100-100-100	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit

65	Informatiecampagne tweedehands kopen en verkopen	Informatie over de manieren waarop spullen in Laarbeek een tweede leven krijgen, ism met organisaties die spullen inzamelen (kringloopwinkel, kledingbank...).	Hergebruik en reparatie	Maatschappelijke organisaties	Conform planning nog niet opgepakt.	Nieuw
66	Evenement met Repair Café	Repair Café in het zonnetje zetten door evenement met de vrijwilligers.	Hergebruik en reparatie	Repair Café	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit

Agenda 'Duurzame Energie'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
67	Deelname werkgroep warmte MRE	We nemen actief deel aan de werkgroep warmte van de MRE om bij te dragen aan de strategievorming in de regio. Daarnaast doen we kennis op over de lokale vormgeving van de warmtetransitie.	Lokale warmtetransitie, Regionale energiestrategie (RES)	MRE-structuur RES, werkgroep warmte RES, warmtetransitiemakers provincie	We hebben structureel deelgenomen aan de werkgroep en blijven conform regionale afspraken hieraan deelnemen.	Doorlopend
68	Opstellen en uitvoeren visie op grootschalige opwek duurzame energie	De visie schetst onder welke voorwaarden projectaanvragen voor het op grote schaal opwekken van duurzame energie in Laarbeek overwogen kan worden.	Lokale stroomtransitie	N.v.t.	De visie is opgesteld en voor een tweetal zonneparken is vergunning verleend. De aanvragen voor nog drie zonneparken zijn in procedure. In 2021 volgt een evaluatie en wordt het beleid herijkt.	Doorlopend
69	Faciliteren kleinschalige opwek	Naast grootschalige opwek willen we ook voor individuele bedrijven en huishoudens de opwek van groene stroom stimuleren. Dit wordt meegenomen binnen de thema's duurzaam wonen en duurzaam ondernemen.	Lokale stroomtransitie	Inwoners en ondernemers	We hebben de kleinschalige opwek vooral gefaciliteerd via het project De Groene Zone waarbij huishoudens zonnepanelen aan konden schaffen.	Doorlopend
70	Beleidsharmonisatie de Peel	In overleg met de andere Peelgemeenten wordt gezocht naar harmonisatie van energiebeleid, met nadruk op landschappelijke voorwaarden.	Regionale energiestrategie (RES)	Peelgemeenten	Uitgevoerd conform planning, dit is een doorlopend proces waarin de Peelgemeenten steeds meer inhoudelijk samenwerken, bijvoorbeeld door een gezamenlijk standpunt over netschaarste en het vergunnen van zonneparken.	Doorlopend

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2020 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
71	Aanvraag proeftuin aardgasvrije wijk	Schrijven van een aanvraag voor subsidie om een proeftuin-wijk aardgasvrij te maken.	Lokale warmtetransitie	bewoners(groepen) beoogde wijken, Enpuls, warmtetransitiemakers provincie	De subsidie voor de proeftuin is aangevraagd, maar helaas niet toegekend. Er kan eventueel voor een volgende ronde een nieuwe aanvraag ingediend worden.	Lagere prioriteit
72	Begeleiden aanvragen grootschalige opwek	In de Visie op grootschalige opwek worden pilotprojecten voor zonne- en windparken toegestaan. Deze worden beoordeeld en begeleid bij de uitvoering, inclusief participatietraject met omwonenden / inwoners.	Lokale stroomtransitie	Initiatiefnemers, omwonenden	Vanuit diverse vakdisciplines en met externe ondersteuning zijn een tiental (concept)plannen voor grootschalige opwek beoordeeld. Daarvan zijn er vier als kansrijk beoordeeld. Inmiddels zijn er twee vergund en drie in procedure.	Doorlopend

73	Evaluatie en evt. aanpassing Visie grootschalige opwek	Na de eerste resultaten met projecten die op basis van de Visie op grootschalige opwek worden toegestaan, wordt de visie geëvalueerd en eventueel herzien.	Lokale stroomtransitie	N.v.t.	Deze activiteit is door capaciteitsgebrek en daarmee samenhangende prioritering nog niet opgepakt.	Nieuw
74	Opstellen en vaststellen RES 1.0	We participeren in de totstandkoming van de RES en in de uitvoering daarvan.	Regionale energiestrategie (RES)	21 MRE-gemeenten, Enexis, provincie	Loopt conform planning. Zowel bestuurlijk als ambtelijk is Laarbeek vertegenwoordigd in het traject om te komen tot een RES 1.0. Er is in 2020 een concept RES opgeleverd. Medio 2021 stelt de raad een zienswijze vast op de RES 1.0, die eind 2021 ter vaststelling zal worden behandeld.	Lopend project

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2020):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
75	Transitievisie warmte vaststellen	Vaststellen van een plan voor de transitie naar aardgasvrij wonen in Laarbeek, met uitvoeringsplan en planning per wijk. Een communicatiestrategie is hiervan een essentieel onderdeel, zowel tijdens de vormgeving als tijdens de uitvoering.	Lokale warmtetransitie	Warmteransitiemakers provincie, werkgroep warmte RES, Enexis, Enpuls, bewoners(groepen), Woningcorporaties	In 2020 is een projectplan vastgesteld. Inmiddels wordt gewerkt aan de transitievisie zelf. Oplevering is voorzien eind 2021.	Lopend project
76	Uitvoering RES	Implementatie van de energietransitie in Laarbeek op basis van de RES.	Lokale warmtetransitie, Lokale stroomtransitie, Regionale energiestrategie (RES)	21 MRE-gemeenten, Enexis, provincie	De uitvoering van de RES op lokaal niveau vindt plaats parallel aan het opstellen van de RES. In Laarbeek hebben we op alledrie de onderwerpen binnen de RES - energiebesparing, duurzame opwek elektriciteit en duurzame warmte - projecten lopen.	Doorlopend

Agenda 'Duurzame Gemeentelijke Organisatie'

Categorie 1: Wat we nu al doen en blijven doen:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
77	Elektrische voertuigen	Inzetten van elektrische voertuigen voor de werkbezoeken van medewerkers en als vervoersmiddel van de BOA's.	Mobiliteit	Medewerkers	De twee elektrische voertuigen worden volop gebruikt. Er heeft in 2020 geen uitbreiding van het elektrisch wagenpark plaatsgevonden.	Afgerond
78	Energiescans	In samenwerking met BIZOB en 7 andere regiogemeenten koopt de gemeente Laarbeek Energie Prestatie Adviezen en energielabels in voor het gemeentelijk vastgoed. Laarbeekse sportclubs en verenigingen met eigen vastgoed kunnen aansluiten bij deze actie.	Vastgoed	BIZOB, geïnteresseerde sportclubs en verenigingen	De energiescans zijn uitgevoerd. De activiteit is gereed. De resultaten en maatregelen uit deze scans worden verwerkt in de routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed van de gemeente Laarbeek. Geen enkele vereniging/stichting heeft meegedaan aan deze actie.	Afgerond
79	Communicatie & PR	De gemeentelijke organisatie heeft een voorbeeldfunctie als het gaat om de verduurzamingsopgave. Iedereen zal hierin zijn steentje moeten bijdragen. Om haar inwoners te motiveren, zal de gemeente zelf ook actie moeten ondernemen.	Voorbeeldfunctie	Diverse media	Op een beperkt aantal momenten heeft de gemeente actief gecommuniceerd over duurzaamheidsonderwerpen of haar eigen duurzame gedrag. Zodra de formatie bij team duurzaamheid op peil is, kunnen we dit verder optimaliseren.	Doorlopend

Categorie 2: Nieuwe activiteiten die we in 2020 opstarten:

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
80	Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI)	De gemeente stelt hierin doelstellingen die verder gaan dan het toepassen van de minimumeisen. Drie focuspunten hierin: CO ₂ reductie, milieuvriendelijk materiaalgebruik en afvalloze organisatie.	Inkoop	BIZOB, PIANOo, leveranciers	Het MVI actieplan is in oktober 2020 vastgesteld. Er zijn 3 inkooptrajecten geselecteerd, waarbij een MVI-doelstelling is geformuleerd. Komend jaar worden deze geëvalueerd. Vanaf 2022 zullen jaarlijks, met de vaststelling van het inkoopplan, een aantal nieuwe trajecten worden geselecteerd. De looptijd van het Manifest is met een jaar verlengd door het ministerie, waarna er waarschijnlijk een opvolger wordt gelanceerd.	Lopend project
81	Werksessies duurzaam inkopen	Drie werksessies waarin de voortgang van de inkoopdoelstellingen worden besproken. Enerzijds met als doel om de voortgang te bewaken, anderzijds met het doel om blijvende aandacht voor dit doel te vragen in de organisatie.	Inkoop	Onder verantwoordelijkheid van gemeentelijk projectleider MVI	Deze activiteit is door capaciteitsgebrek en daarmee samenhangende prioritering nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
82	Uitvoeren maatregelen energiescans via MJOP	In het Meerjaren Onderhouds Plan (MJOP) wordt een route uitgestippeld waarin duidelijk wordt wanneer welke gebouwen zoveel mogelijk zijn verduurzaamd, welke acties daarvoor moeten worden genomen en hoeveel dit zal kosten. Bij uitvoering ook zichtbaar maken voor inwoners.	Vastgoed, Voorbeeldfunctie	Beheerders, aannemers	De Sectorale Routekaart Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed van de VNG is op 7 mei 2020 vastgesteld. In navolging daarvan wordt in een gezamenlijk traject met de MRE-gemeenten de eigen routekaart Verduurzaming gemeentelijk vastgoed opgesteld, deze zal naar verwachting in juni 2021 gereed zijn. Onderdeel van deze routekaart is het maken van een Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan. Hier zal, als de routekaart vastgesteld is, invulling aan worden gegeven.	Nieuw

Categorie 3: Wat we op de langere termijn willen doen (na 2020):

Nr	Activiteit	Beschrijving / onderbouwing	Bijdrage ambitie	Partners	Stand van zaken/resultaat	Prioriteit 2021
83	Duurzame mobiliteit belonen	Belonen van werknemers die duurzaam reizen, bijv. door vergoeden van OV / fiets.	Mobiliteit	Medewerkers	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit
84	Duurzaam gedrag stimuleren	Acties rondom bijv. printgedrag, koffiebekertjes, plastic gebruik, lichten uitdoen, computer niet op standby en dergelijke voor duurzamer werkgedrag.	Werkgedrag	Medewerkers	Conform planning nog niet opgepakt.	Lagere prioriteit